

IRODALOMTUDOMÁNYI MEGKÖZELÍTÉSEK AZ *ÁTISTENÜLÉS*, *EGYESÜLÉS*, *MISZTIKA* CÍMŰ KONFERENCIÁN

VAS MÁTÉ

Báthory Orsolya előadásában a XIII–XIV. századi itáliai női szentekről beszélt, nagyban támaszkodva a Giovanni Pozzi és Claudio Leonardi szerkesztésében megjelent *Olasz misztikus íróknak* című szemelvénygyűjteményre. Az előadó a válogatás olyan alakjaira tért ki, mint Cortonai Szent Margit (1247–1297), Montefalcói Szent Klára (1268–1308) vagy Folignói Szent Angéla (1248–1309). Azonban a prezentációban egy-egy életpálya helyett a személyeket összekötő elemekre rakódott a hangsúly, amilyenek a jegyes misztika, a földi anyaság helyébe lépő mennyei anyaság vagy a Krisztussal való közös szenvedés tekinthető. Báthory Orsolya kitért a házra mint a hiposztatikus egység motívumára is, amely Angéla esetében az isteni és az emberi találkozásának helye volt. Bár Sienai Szent Katalin (1347–1380) az előadás közben nem került szóba, de a pápai ügyekben is közvetítő nő esetében a belső cella hasonló feladatot látott el.

Két előadás is Clairvaux-i Szent Bernáthoz (1090–1153) kötődő témákat dolgozott fel. Bajáki Rita arról értekezett, hogyan tűnt fel Bernát a régi magyar imádságoskönyvekben, kitérve néhány konkrét, imákhoz kötődő motívumra is. Szádóczki Vera olyan XVII. századi énekeskönyvekben található szövegeket mutatott be, amelyeket egyenesen Bernátnak tulajdonítottak. Az előadó kiemelte, hogy a gesztust nem feltétlenül úgy kell érteni, hogy a Bernát szerzőségét állító személy mindenképp el szeretne volna hitetni, hogy Bernát a szóban forgó ének szerzője, hanem fontosabb volt a rejtett közlés, miszerint a szöveg olyan minőségű, hogy a szerző akár Bernát is lehetne.

Az utolsó két előadás egyaránt Pilinszky János (1921–1981) és a misztika kapcsolatára kérdezett rá. Maczák Ibolya arra hívta fel a figyelmet, hogy Keresztes Szent János (1542–1591) hatást gyakorolhatott Pilinszky művészetére, mivel a költő a szent fordításával is próbálkozott. Előadásában az „*Urbi et orbi*” a testi szenvedésről című, 1973-ban írt színműre fókuszált, valamint Eugène Ionesco (1909–1994) és Samuel Beckett (1906–1989) drámaművésze képezték az egyéb viszonyítási pontokat. Szmeskó Gábor előadásában felidézte a Pilinszkyhez kötődő „evangéliumi esztétika” problematikusan fogalmát, valamint Radnóti Sándor *A szenvedő misztikus – Misztika és líra* című 1975-ös írását is megidézte, hogy tovább firtassa költészet és misztika lehetséges metszeteit.